

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 15.10.2009
KOM(2009)536 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
SOTSIAAL- JA MAJANDUSKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Euroopa Liidu integreeritud merenduspoliitika rahvusvahelise mõõtme laiendamine

SISUKORD

Vajadus ja eesmärk.....	Error! Bookmark not defined.
1. ELi platvorm rahvusvahelistes merendusajades.....	3
2. ELi rolli tugevdamine mitmepoolsetes foorumites.....	7
3. Piirkondliku koostöö loomine ühistes vesikondades.....	9
4. Kahepoolsete suhete loomine peamiste partneritega.....	10
ELi poliitilised päevateemad.....	Error! Bookmark not defined.

Vajadus ja eesmärk

ELi poliitiliste päevateemade keskmes on säästev areng. Selle eesmärgi saavutamisel on kõige tähtsamal kohal integreeritud merenduspoliitika. Euroopa on merekontinent. Selle ookeanidel ja meredel ning pikal rannajoonel on toimunud pikka aega elav merendusala tegevus, mis on jätkuvalt nii majanduslikult, keskkonnaalaselt kui ka sotsiaalselt peamise tähtsusega. Integreeritud merenduspoliitika eesmärk on edendada erinevate valdkonnapõhiste poliitikate vahelise kooskõla suurendamise ning valdkonnaüleste vahendite väljatöötamise kaudu eelkõige meremajanduse kasvu, aga ka rannikupiirkondi üldisemalt. Sel viisil on võimalik leida merendusega seotud probleemidele terviklikke lahendusi.

Kui integreeritud merenduspoliitika osutub tõhusaks, ei tohiks see jääda üksnes Euroopa poliitikaks. Mere ökosüsteemid ja meremajandus ületavad riigipiire. Integreeritud merenduspoliitika peab arvesse võtma ka väljaspool Euroopa piire toimuvat. Paljusid kõige pakilisemaid probleeme, mille lahendamine nõuab integreeritud lähenemisviisi, ei ole võimalik tõhusalt lahendada ilma ulatusliku rahvusvahelise koostööta. Nende hulka kuuluvad nii globaalse ulatusega probleemid, nagu kliimamuutus, bioloogilise mitmekesisuse vähenemine, mereressursside säästev kasutamine, aus konkurents laevanduses ja laevaehituses ning korralike töötingimuste edendamine nimetatud valdkondades, kui ka piirkondlikumad küsimused, näiteks vajadus kaitsta keskkonda teatava merendusala tegevuse mõjude eest Vahemerel või Läänemerel. Mõlemal juhul on selge, et EL peab kõnealuseid küsimusi käsitlema rahvusvahelise partnerluse raames. Meil lasub selge vastutus nii globaalse osalejana kui ka piirkondliku partnerina ning merendusega seotud probleemide lahendamisel peaksime võtma juhtrolli.

Komisjon on konkreetsetes teatistes juba kujundanud või kujundamas seisukohta meetmete kohta, mida on vaja võtta ELiga külgnevate piirkondlike meredega seotud probleemide lahendamiseks. Piirkondlik lähenemisviis lähtub otseselt Euroopa Ülemkogu poolt komisjonile esitatud palvest võtta integreeritud merenduspoliitika väljatöötamisel arvesse piirkondlikke eripärasid.

Käesoleva teatisega täiendatakse piirkondlikku lähenemisviisi ning selles uuritakse, kuidas integreeritud merenduspoliitikat tuleks rahvusvahelisel tasandil laiendada. Teatisega nähakse ette ELi raamistiku loomine integreeritud lähenemisviisi edendamiseks kogu maailmas. Selles käsitletakse võimalusi, kuidas tuleks suurendada ELi autoriteeti rahvusvahelise merenduspiirkonnana mitmepoolsel tasandil. See lihtsustaks ka piirkondlikku koostööd selliste mereäärsete naabritega, kellega ELil on ühine vesikond, ning aitaks tihendada kahepoolseid suhteid peamiste partneritega. ELi integreeritud merenduspoliitika rahvusvahelise mõõtmega raames tehtud jõupingutused on kooskõlas ELi ulatusliku välissuhete poliitika ja arengupoliitikaga.

1. ELI PLATVORM RAHVUSVAHELISTES MERENDUSASJADES

Ülemaailmsel säästva arengu tippkohtumisel 2002. aastal Johannesburgis kehtestati ülemaailmsed ambitsioonikad eesmärgid ookeanide ökoloogilise tervise ja optimaalse tootlikkuse taastamiseks. Kõnealuste eesmärkide hulka kuuluvad ookeanide ja rannikuala integreeritud ja ökosüsteemil põhinev majandamiskava, mille abil vähendatakse merede bioloogilise mitmekesisuse kadumist, luuakse kaitstud merealade võrgustik ning taastatakse maailma kalavarude hea bioloogiline seisund. Viimati nimetatud eesmärk hõlmab ebaseadusliku, teatamata ja

reguleerimata kalapüügi vastu võitlemist, vajaduse korral püügimahu vähendamist ning maksimaalse jätkusuutliku saagikuse saavutamist 2015. aastaks.

ELil on olnud edu seoses mitmete nimetatud eesmärkidega ning ta püüdleb jätkuvalt kõikide eesmärkide saavutamise poole. Mõnes valdkonnas on siiski vaja veel palju teha ning teatavad probleemid, millest mõned, nagu kliimamuutus, on pikaajalised, ja mõned, nagu piraatlus, pigem juhuslikud, on muutunud vahepealsete aastate jooksul teravamaks. EL on otsustanud suurendada ühenduse rahvusvahelist suutlikkust, et tulla toime nii praeguste kui ka tulevaste merendusvaldkondade probleemidega.

Õigusriigi põhimõttest lähtuv rahvusvaheline juhtimine

Üha enam globaliseeruv maailmas suureneb ka surve mere ökosüsteemidele. Selleks et tulla toime sellest tuleneda võivate probleemidega on olulisem kui kunagi varem määratleda selged ja ühised mängureeglid ning tagada nende kiire rakendamine. ÜRO 1982. aasta mereõiguse konventsioon (UNCLOS) on kõnealuses valdkonnas endiselt peamine viitedokument; kalandusvaldkonnas on seda täiendatud ÜRO kalavarude kokkuleppega. Hoolimata rahvusvahelise üldsuse korduvatest üleskutsetest, eelkõige nendest, mis on esitatud mõlemas asjaomases ÜRO peaassamblee iga-aastases resolutsioonis, ei ole mitmed riigid ikka veel kõnealuste kokkulepetega liitunud ega neid rakendanud. EL peaks tegutsema, et selles suhtes toimuks tegelik edasiminekuks, kuna edu on kõige paremini võimalik saavutada globaalselt tegutsedes. Samuti peaks EL osutama abi arengumaadele, et kõnealused riigid ei jääks maha sobivate vahendite puudumise tõttu.

ELi peamine ülesanne peaks olema UNCLOSi ülemaailmse liikmesuse saavutamine. Selleks tuleks pidada dialooge nende riikidega, kes ei ole veel konventsioonile alla kirjutanud. EL toetab ka edaspidi ÜRO jõupingutusi, mille eesmärk on tagada, et partnerriigid ratifitseeriks UNCLOSi ja muud peamised rahvusvahelised kokkulepped merenduse valdkonnas ning et asjakohaseid rahvusvahelisi järelevalve- ja õiguskaitsevahendeid tugevdataks piisavalt. Seepärast soovib ja edendab EL asjaomaste kahepoolsete läbirääkimiste ja kokkulepete raames kõnealuste peamiste vahendite ratifitseerimist ja jõustamist. Selliste poliitikaprojektidega nagu 2015. aastaks kavandatud üldise soodustuste süsteemi uuendamine tuleks lisada kaalu merenduse rahvusvahelise juhtimisega seotud küsimustele.

Samuti peaks EL tagama, et UNCLOSi kohaselt loodud institutsioone kasutatakse paremini ning et EL oleks kõigis neis institutsioonides piisavalt esindatud.

Merede, sh avamere bioloogilise mitmekesisuse kaitsmine

EL toetab jõuliselt mitmesuguseid kohustusi ja algatusi, mis on seotud merekeskkonna kaitsmisega mitmetel ülemaailmsete ja/või piirkondlike konventsioonidega hõlmatud merealadel. EL peaks veel kord kinnitama oma toetust bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni alusel kõnealuses valdkonnas tehtud tööle, mille raames võeti vastu otsus kehtestada kriteeriumid väljaspool riikide jurisdiktsiooni asuvate kaitsmist vajavate alade kindlaksmääramiseks ja koostati kõnealustele kriteeriumidele vastavate merealade loetelu ning töötati välja avamerel toimuva tegevuse keskkonnamõju hindamise suunised.

UNCLOS sisaldab merekeskkonna kaitsmise ja koostööga seotud üldiseid kohustusi ning seepärast puuduvad mehhanismid avamerd käsitlevate tõhusate meetmete

võtmiseks, mis põhineksid valdkonnaüleisel lähenemisviisil. EL toetab ka integreeritud lähenemisviisi merede bioloogilise mitmekesisuse kaitsmiseks ja säästvaks kasutamiseks väljaspool riikide jurisdiktsiooni asuvatel aladel. Selleks on EL teinud ettepaneku sõlmida UNCLOS-i raames rakenduskokkulepe, mis võiks täita lüngad kehtivas õigusraamistikus, eelkõige avamere kaitsealade kehtestamiseks.

Bioloogilist mitmekesisust mõjutab kõige rohkem kalapüük. EL töötab jätkuvalt selle nimel, et piirata laevastiku püügivõimsust, peatada ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük ning kuulutada ebaseaduslikuks püügitavad, mis kahjustavad tõsiselt mere ökosüsteeme. Samuti toetab EL mereressursside säästvat kasutamist ning samal ajal majanduse ja sotsiaalse arengu edendamist sellistes arengumaades, kes sõltuvad suurel määral mereressurssidest.

Nõukogu võttis 2008. aastal vastu määruse (EÜ) nr 734/2008, milles käsitletakse ohuallikate avamere ökosüsteemide kaitset põhjapüügivahendite kahjuliku mõju eest; sellega võeti ÜRO peaassamblee resolutsioon 61/105 üle EL-i õigusesse. Praegu taotleb EL kõnealuse resolutsiooni tõhusat rakendamist kogu maailmas.

Kliimamuutus

Praeguste prognooside kohaselt on kliimamuutustel palju märkimisväärsed ökoloogilisi, sotsiaalseid ja majanduslikke tagajärgi, eriti saarte ja rannikualade elanike jaoks.

Ookeanid, mered ja rannikualad ei ole piirkonnad, mis üksnes kannatavad. Neid on võimalik kasutada olulisel määral ka tõhusate vähendamisstrateegiate elluviimiseks, sealhulgas uute energiaallikate arendamiseks ja CO₂-heite ladustamistehnikate väljatöötamiseks. Mitmetes merendusvaldkondades tuleb siiski teha täiendavaid jõupingutusi inimtekkelise kliimamuutuse vähendamiseks, sealhulgas võtta kogu maailmas valdkonnapõhiseid meetmeid laevadelt pärit reostuse vähendamiseks. Rahvusvahelise Merendusorganisatsiooni ülesanne on lihtsustada selliste ülemaailmsete vähendamismeetmete väljatöötamist ja vastuvõtmist, ning EL ootab huviga, milliseid tulemusi see töö lähiajal annab. EL on võtnud kasutusele strateegilise lähenemisviisi: vähendada kasvuhuonegaaside heitkoguseid ning EL-i vastuvõtlikkust kliimamuutuse tõenäoliste mõjude suhtes kohanemisstrateegiate kaudu. Nüüd peab EL koostöös ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonis osalevate partneritega kiirendama jõupingutusi kliimamuutust käsitleva kokkuleppe sõlmimiseks 2012. aastale järgnevas perioodiks. Samuti peaks EL pakkuma arenevatele ranniku- ja saareriikidele tehnilist ja finantsabi kliimamuutuse mõjudega kohanemiseks¹ selliste algatuste kaudu nagu ülemaailmne kliimamuutuste liit² ning selleks, et aidata partnerriikidel koostada pikemaajalisi riiklike kohandamiskavasid.

Meresõiduohutuse, -turvalisuse ja -vabaduse tagamine

Laevaliikluse tihenemise tõttu on meresõiduohutus muutunud EL-i jaoks eriti tähtsaks küsimuseks. Pärast kolmanda meresõiduohutuse paketi vastuvõtmist 11. märtsil 2009

¹ KOM(2007) 540 Komisjoni teatis: „Ülemaailmse kliimamuutuste liidu loomine Euroopa Liidu ja kliimamuutustest enim mõjutatud vaeste arengumaade vahel”.

² KOM(2009) 475/3 Komisjoni teatis: „Euroopa ettepanek Kopenhaageni kokkuleppeks: kliimamuutuste vastu võitlemise rahvusvahelise rahastamise suurendamine”.

on ELil üks kõige põhjalikum ja uudsem regulatiivne raamistik meresõiduohutuse tagamiseks, eelkõige rahvusvaheliselt kokkulepitud eeskirjade ühtse kohaldamise kaudu.

Meresõiduvabaduse ja -turvalisuse ning kauba- ja reisijateveo jätkumise tagamine on ELi jaoks ülimalt tähtis. Seepärast on ELi võtnud kohustuse jätkata kõikide kõnealuse valdkonna asjaomaste rahvusvaheliste vahendite õigeaegset rakendamist ja jõustamist. EL ootab, et tema partnerid toimivad samamoodi ning tagavad ELi merendusala tegevuse vastastikuse ja võrdväärse kaitse väljaspool ELi vesi.

Piraatlus ja relvastatud röövid merel ohustavad tõsiselt lisaks konkreetsetele merendusala tegevustele ka mitmeid rahvusvahelisi majanduslikke ja turvalisusega seotud huve. EL on teinud eelkõige ÜRO raames aktiivselt tööd kõnealuse probleemiga võitlemiseks rahvusvahelisel tasandil. ELi arvates on vaja tõhustada partnerite vahelist koostööd, et võidelda piraatluse ja selle sügavamate põhjustega nii sõjaliste- kui ka tsiviilmeetmete abil. EL tõdeb samas, et kõige rohkem kannatavates piirkondades on võimalik piraatlusega võidelda üksnes korra tagamise kaudu maa peal.

Inimväärse töö tagamine merendusvaldkondades

Meretransport, laevandus, laevaehitus ja kalandus on suurel määral globaliseerunud majandusvaldkonnad ning töötingimuste parandamine kõnealustes valdkondades vastavalt rahvusvaheliselt tunnustatud standarditele on konkurentsi ja sotsiaalse õigluse seisukohast eriti oluline. EL peaks ILO vahendite alusel ning kõigile inimväärse töö tagamist käsitlevate Euroopa Ülemkogu järelduste põhjal suurendama koostöös partneritega jõupingutusi, et parandada täiendavalt töötingimusi merendusvaldkondades.

Merealaste teadmiste parandamine

Selleks et tagada tõeliselt jätkusuutlik majanduskasv merenduse valdkonnas, tuleb enim tähelepanu pöörata teadusele ja tehnoloogiale. Tuleb jätkata teaduslikku uurimistööd, et teha kindlaks ja mõista, milline on merede potentsiaal ja millised on probleemid, suurendada praeguste merendusega seotud protsesside ökotõhusust ning leida lahendusi ressursside sellises ulatuses kasutamise lõpetamiseks, mis ei ole jätkusuutlik, kohaldades ökosüsteemil põhinevat lähenemisviisi. Euroopa mere- ja merendusuuringute strateegia³ kohaselt peaksid EL ja kolmandad partnerriigid osalema aktiivsemalt suuremahulistes rahvusvahelistes uurimisprogrammides, mis hõlmavad väljapoole riikide jurisdiktsiooni jäävaid alasid, ning süvamereuuringutes. Sel viisil saaks paremini kindlaks teha ühised huvid ja vastastikuse kasu ning leida ühiseid võimalusi ülioluliste rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks, kasutades samal ajal võimalikult palju ära kolmandate riikidega juba käimasolevaid projekte, mida rahastatakse kuuenda ja seitsmenda teadusuuringute raamprogrammi raames.

³ KOM(2008) 534 (lõplik) „Euroopa mere- ja merendusuuringute strateegia Euroopa teadusruumi ühtne raamistik ookeanide ja merede säästva kasutamise toetuseks”.

2. ELI ROLLI TUGEVDAMINE MITMEPOOLSETES FOORUMITES

ELi välissuhete üheks sambaks on „mitmepoolsus”⁴ kui kõige rohkem osalemist võimaldav, mittediskrimineeriv ning kaasav viis rahvusvahelise juhtimise edendamiseks. Siiski tuleks ELi tegevust olemasolevas mitmepoolses süsteemis merendusküsimuste käsitlemisel tõhustada. EL peaks olenemata pädevuse keerukast jaotumisest ELi ja selle liikmesriikide vahel taotlema järjepidevalt liikmesust merendusasjadega tegelevates rahvusvahelistes organisatsioonides. Raskused, millega tavapärased valitsustevahelised organisatsioonid seisavad silmitsi siis, kui nad püüavad end kohandada ELi eripäradega, on vaja ületada.

Komisjon on kindlal arvamusel, et kõik ELi institutsioonid ja liikmesriigid peaksid oma tegevuses järgima ELi välisesindatuse ühtsuse põhimõtet. Kõikide asjakohaste kokkulepete ja organisatsioonide puhul tuleb püüelda selle poole, et EL osaleks neis maksimaalselt ning et tal oleks täielik liikmesus. Kooskõlas lojaalse koostöö kohustusega tuleks vastu võtta ühised ja kooskõlastatud seisukohad. On väga oluline, et EL räägiks ühel häälel, või vähemalt oleks oma sõnumi edastamisel järjekindel, kui ta soovib suurendada oma mõju peamistes mitmepoolsetes foorumites.

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni foorum

ÜRO peaassambleel on iga-aastaste ookeani ja jätkusuutlikku kalandust käsitlevate resolutsioonide ja mereõiguse kaudu merendusküsimuste lahendamisel keskne roll. ELi peaks oma mõjuvõimu suurendamiseks tulevikus ÜROs aktiivsemalt osalema. Samuti peaks EL püüdma tagada, et mõlema iga-aastase resolutsiooni tekstid oleksid ühtlustatud ning keskenduksid ühiselt kokkulepitud poliitiliste prioriteetide saavutamisele.

Mereõigust käsitlevate ÜRO mitteametlike konsultatsioonide raames toimuvatest iga-aastastest kohtumistest on saanud mõjukas vahend merendusasjade päevakorra kujundamisel. Selliste konsultatsioonide tähtsust tuleks veel kord kinnitada ning neid aktiivselt jätkata.

Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon on ka edaspidi oluline foorum rahvusvaheliste kalandusküsimuste käsitlemiseks, eelkõige arengumaade laialdase osalemise tagamiseks, vaatamata sellele, et viimane siduv vahend tema vastutusalas võeti vastu 1993. aastal (FAO kokkulepe). EL peaks jätkama aktiivset osalemist nimetatud foorumis.

Komisjon ja liikmesriigid kohaldavad alates 2005. aastast Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) kohtumiste eel kooskõlastamismenetlust, mis võimaldab ette valmistada ühiseid või kooskõlastatud seisukohti, ning küsimused, mis on ELi pädevuses või huvides esitatakse ühiselt. Komisjon teeb tööd selleks, et suurendada ELi osatähtsust IMOs, kinnitades ametlikult ELi kooskõlastusmehhanismi ja taotledes ELile kõnealusel organisatsioonis kui mitte täisliikme, siis vähemalt

⁴ „Euroopa julgeolekustrateegia rakendamise aruanne – Julgeoleku tagamine muutuv maailmas”, mis kiideti heaks Brüsselis 11. ja 12. detsembril toimunud Euroopa Ülemkogul ning mis koostati ELi kõrge esindaja Javier SOLANA juhtimisel.

ametliku vaatleja staatust⁵. See ei mõjuta ELi liikmesriikide kui IMO osaliste õigusi ega kohustusi.

Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (ILO) on ELi peamine partner meretööstandardite ja koostöö valdkonnas ning tal on ülioluline roll töötingimuste parandamisel. Komisjon jätkab kooskõlas 2005. aasta tippkohtumise tulemustega ja ÜRO Majandus- ja Sotsiaalnõukogu 2006. aasta kõrgetasemelise kohtumise ministrite deklaratsiooniga nii sise- kui ka välispoliitika raames inimväärse töö edendamist, mis on peamine viis konkurentsivõime, säästva arengu ja õiglase globaliseerumise soodustamiseks.

Muud valitsustevahelised foorumid

Piirkondlike kalandusorganisatsioonide hulk ja osatähtsus peamise foorumina rahvusvaheliste kalavarude kaitsmisel ja majandamisel on viimaste aastate jooksul märgatavalt suurenenud⁶. Sellest hoolimata ei ole piirkondlikud kalandusorganisatsioonid oma reguleerimisalas suutnud vältida paljude kalavarude ülepüüki ning sellega seotud mere ökosüsteemide seisundi halvenemist. EL peaks tegema intensiivsemalt tööd piirkondlike kalandusorganisatsioonide töö tõhustamiseks, et suurendada selle tulemuslikkust ning meetmete üldist sidusust.

EL on viimastel aastatel hakanud esimest korda kujundama ühiseid seisukohti Rahvusvahelises Vaalapüügikomisjonis. Seda takistab aga endiselt piiratud vaatleja staatus.

Piirkondlikes merekonventsioonides käsitletakse merekeskkonna kaitsmist lähtuvalt integreeritud lähenemisviisist ning võttes arvesse kumulatiivset survet. Nimetatud konventsioonide tähtsus peaks tulevastel aastatel olema eriti suur merestrategia raamdirektiivi rakendamisel piirkondlikul tasandil. Samuti peaks EL ühe osana integreeritud lähenemisviisist merendusasjadele tagama vastastikuse sidususe ning otsima sünergiat erinevate foorumite vahel, näiteks keskkonnakonventsioonide (nt piirkondlikud merekonventsioonid ja ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsioon) ja piirkondlike kalandusorganisatsioonide või IMO vahendite vahel⁷.

OECD on kogunud mitmete merendusvaldkondade kohta ekspertarvamusi ning korraldanud poliitilisi arutelusid. Seepärast võiks sellest kujuneda oluline foorum integreeritud merenduspoliitika parimate tavade vahetamiseks ja täiendamiseks.

⁵ Komisjoni teatis „Strateegilised eesmärgid ja soovituselised seoses ELi meretranspordipoliitikaga kuni 2018. aastani”, KOM(2009) 8.

⁶ Järgmised organisatsioonid on eriti olulised: Rahvusvaheline Atlandi Tuunikala Kaitse Komisjon, Kirde-Atlandi kalanduskomisjon, Loode-Atlandi kalandusorganisatsioon, India ookeani tuunikala kaitse komisjon, Vaikse ookeani lääne- ja keskosa kalanduskomisjon ning Vahemere üldine kalanduskomisjon.

⁷ Eriti olulised on Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsioon, Barcelona konventsioon Vahemere kaitseks, Helsingi konventsioon Läänemere merekeskkonna kaitseks ning Bukaresti konventsioon Musta mere kaitseks.

Mitteametlikud protsessid

EL peaks osalema aktiivsemalt sellistes rahvusvahelistes „teise tee” mitteametlikes protsessides, nagu oli ebaseaduslikku, teatamata ja deklareerimata kalapüüki avamerel käsitlev töökond (2003–2006). Eelkõige tuleks ELi osalust suurendada Rahvusvahelises Looduskaitse Liidus ja ookeane, rannikupiirkondi ja saari käsitlevas ülemaailmses foorumis, mis on rahvusvaheline foorum sidusrühmade vahelise dialoogi pidamiseks merendusajades ning mille eesmärk on koguda teavet ÜRO ametlike protsesside jaoks ning neid protsesse toetada.

3. PIIRKONDLIKU KOOSTÖÖ LOOMINE ÜHISTES VESIKONDADES

Üldine raamistik

Integreeritud merenduspoliitika ei ole kõigile ühtmoodi sobiv poliitika. Sellega soovitakse edendada meetmeid, mis on kohandatud Euroopa erinevate rannikupiirkondade ning Euroopat ümbritsevate ookeanide ja meredega seotud konkreetsete vajadustega. Selleks et tagada, et integreeritud merenduspoliitika rakendamisel võetakse täies ulatuses arvesse rannikualade elanike probleeme ning et aidata parandada merendusala juhtimist, töötab komisjon välja individuaalsed lähenemisviisid, mis arvestavad konkreetse vesikonnaga seotud vajadusi. Kuna merendusega seotud probleemid on kõikide rannikuriikide mure, tuleb vesikondade strateegiad välja töötada tihedas koostöös naaberriikidega.

Arktika⁸, Läänemere⁹ ja Vahemere¹⁰ piirkonna jaoks on juba esitatud piirkondlikud lähenemisviisid. Nende kinnitamine ja rakendamine on nüüd ülimalt tähtis. Komisjonil on kavas välja töötada sarnased lähenemisviisid ka muude vesikondade jaoks.

Ühine mure on ELi Atlandi vesikonnaga seotud probleemid, nagu ülepuük, laevadelt pärit reostus, eutrofeerumine ja merepraht. OSPARi konventsiooni raames tehakse jõupingutusi strateegiliste eesmärkide ja merestrateegia raamdirektiivis sätestatud eesmärkide ühtlustamiseks. Atlandi ookeani äärsete riikide turismivaldkonna märkimisväärne kasv ning kõnealuse piirkonna looduslike alade tõhusam kaitsmine on peamised küsimused, mida tuleb käsitleda. Atlandi vesikonnas on ka mitmeid võimalusi taastuvate mereenergiallikate kasutamiseks – tuulegeneraatorid, loodete energia, hoovuste- ja laineenergia – kõigil neil allikatel on oluline arengupotentsiaal.

Ka Mustal merel on suuri probleeme seoses eutrofeerumise, keemilise reostuse ja ohtudega bioloogilisele mitmekesisusele ning vee-elusressursside olulise vähenemisega, peamiselt piisavate kalandusalaste kaitsemeetmete puudumise tõttu vesikonna tasandil. Bukaresti konventsioon Musta mere kaitseks reostuse eest on ainus peamine piirkondlik merekonventsioon Euroopas¹¹, milles EL ei ole osaline, ning see takistab selgelt ELi aktiivsemat osalemist konkreetselt keskkonna kaitsmiseks võetud meetmetes. Musta mere sünergiat käsitleva ELi algatuse raames

⁸ Komisjoni teatis „Euroopa Liit ja Arktika piirkond”, KOM(2008) 763.

⁹ Komisjoni teatis „Euroopa Liidu Läänemere piirkonna strateegia” KOM(2009) 248.

¹⁰ Komisjoni teatis „Integreeritud merenduspoliitika – vahend juhtimise parandamiseks Vahemeres”, KOM(2009) 0466 (lõplik).

¹¹ Komisjoni teatis „Musta mere sünergia – uus piirkondlik koostööalgatus”, KOM(2007) 160 (lõplik).

arendatakse piirkondliku tähtsusega projektide rakendamiseks keskkonna-, transpordi- ja energiaalast partnerlust valdkonnapõhiselt, hankides selleks ressursse ELi eelarvest ja muudest allikatest, sealhulgas rahvusvahelistelt finantsasutustelt.

Piirkondlik koostöö ELi integreeritud merenduspoliitika alal

Komisjonil on kavas edendada piirkondlikku koostööd valdkonnaüleste vahendite väljatöötamisel, mis on vajalikud integreeritud merenduspoliitika rakendamiseks. Eelkõige pööratakse tähelepanu merendusala tegevuse integreeritud järelevalvele, merendusala teadmiste parandamisele, mereala ruumilisele planeerimisele ning rannikualade integreeritud majandamisele koos kolmandate riikidega, kellel on ELiga ühised vesikonnad.

Samuti peaks EL merestrateegia raamdirektiivi raames suurendama jõupingutusi, et tõhustada nii kahepoolset kui ka piirkondlikul tasandil dialoogi naaberriikidega merekeskkonna kaitse parandamiseks, sealhulgas piirkondlike merekonventsioonide kaudu.

4. KAHEPOOLSETE SUHETE LOOMINE PEAMISTE PARTNERITEGA

Dialoog on ELi peamine vahend rahvusvaheliste partnerite kaasamiseks. Dialoogi kaudu on võimalik luua platvorm liitlassidemete tihendamiseks, suurendada vastastikust mõistmist ning vahetada parimaid tavasid.

Praegu on käimas mitmed valdkonnapõhised dialoogid peamiste partneritega sellistes integreeritud merenduspoliitikaga seotud küsimustes nagu meretransport, laevaehitus, keskkonnaküsimused, tööhõive ja sotsiaalküsimused ning kalavarude majandamine. Tavaliselt põhinevad sellised dialoogid kokkulepetel või vastastikuse mõistmise memorandumitel.

Mõned ELi peamised rahvusvahelised partnerid (nt Kanada, Norra, USA, Brasiilia, India, Venemaa ja Hiina) töötavad praegu välja merenduspoliitikat, mille põhimõtetel, eesmärkidel ja üksikasjadel on mitmeid ühiseid jooni. Eelkõige tunnistavad kõik riigid vajadust integreeritud lähenemisviisi järele, et suurendada ookeanide ja merede kaitset ja säästvat kasutamist ning rannikupiirkondade jätkusuutlikku majanduskasvu.

Komisjonil on kavas järk-järgult laiendada valdkonnapõhiste dialoogide ulatust, et kujundada neist kõikehõlmav koostööviis ülemaailmsetes merendusajades. Seda tehes peaks komisjon püüdma suurendada erinevate asjaomaste valdkondade vahelist läbipaistvust ja järjepidevust, et võimalikke sünergiaid paremini kindlaks teha. Peamised arutlusele tulevad küsimused käsitlevad selliseid valdkondadevahelisi vahendeid nagu merenduse järelevalve, merendusala teadmised, rannikualade integreeritud majandamine ja meretehnoloogia väljatöötamine. Samuti peaksid arutelud keskenduma teemadele, mis on tulevaste mitmepoolsete kohtumiste päevakorras, et suurendada vastastikust toetust ja töötada võimaluse korral välja ühisalgatusi.

EL peaks keskenduma suhete arendamisele nende rahvusvaheliste partneritega, kel on integreeritud merenduspoliitika juba väljatöötatud või kes astuvad konkreetseid

samme selles suunas, ning kellega meil on juba olemas tiheda koostöö kogemus mitmepoolsetes foorumites.

ELi poliitilised päevateemad

Integreeritud lähenemisviisist merendusajadele on saamas merendusala juhtimise eeskujuga kogu maailmas. EL on oma integreeritud merenduspoliitikaga selles valdkonnas teerajaja. Selleks et praegust hoogu ära kasutada ning tagada, et EL saaks integreeritud poliitika rakendamisel kõige rohkem kasu kodus, peab EL säilitama ja suurendama oma mõju rahvusvahelises debatis. Seepärast peaks EL toetama ja ergutama integreeritud merenduspoliitika tüüpi põhimõtete, vahendite ja menetluste ulatuslikku kasutuselevõttu lähtuvalt ökosüsteemil põhinevast lähenemisviisist, sest see on vajalik eeltingimus ELi oma vete tõhusaks integreeritud majandamiseks, ning samuti seepärast, et see on kooskõlas ELi käsitusega ühisest ja mitmepoolsest otsusetegemisest.

Eelkõige peaks EL tegema järgmist:

- (1) tugevdama oma rolli maailmas aktiivsema ja ühtlasema osalemise kaudu mitmepoolsetes foorumites kooskõlas ELi välisesindatuse ühtsuse põhimõttega;
- (2) toetama UNCLOSi ratifitseerimist kõikides riikides;
- (3) käivitama vastastikusel nõusolekul kõrgetasemelised dialoogid peamiste partneritega merendusküsimuste käsitlemiseks ning tagama sünergia muudes poliitikavaldkondades käimasolevate valdkonnapõhiste dialoogidega;
- (4) käivitama integreeritud merenduspoliitika alal kahepoolse dialoogi Euroopa naabruspoliitika vahendite kaudu ning mitmepoolse dialoogi vesikondade tasandil kehtivate raamistike alusel (nt Vahemere Liit, põhjamõõde, Musta mere sünergia), et vahetada naaberriikidega integreeritud merenduspoliitika vahendite rakendamise parimaid tavasid ning ergutada neid kõnealuseid vahendeid rakendama;
- (5) jätkama tööd selle nimel, et kliimamuutusega seotud päevateemade nimekirjas toodaks ookeanide ja rannikualadega seotud küsimused ettepoole ning abistama arenevaid ranniku- ja saareriike kõnealuses valdkonnas kooskõlas ELi arengukoostöö strateegiate ja algatustega;
- (6) toetama jätkuvalt integreeritud lähenemisviisi merekeskkonna bioloogilise mitmekesisuse kaitsmiseks ja säästvaks kasutamiseks, eelkõige väljapoole riikide jurisdiktsiooni jäävatel aladel ning kaitstud merealade kindlaksmääramisel;
- (7) suurendama koostööd ILOga, et parandada töötingimusi merendusvaldkonnas;
- (8) võtma meetmeid meresõiduohutuse, -turvalisuse ja -vabaduse tagamiseks, sealhulgas meetmeid piraatluse vastu võitlemiseks;
- (9) jätkama ja tugevdama uurimistöö alast koostööd kolmandate riikidega, et suurendada osalemist suuremahulistes rahvusvahelistes uurimisprogrammides, ning ELi naaberriikidega, et määrata kindlaks ühised piirkondlikud mereuuringute strateegiad;
- (10) tagama sidususe eri organisatsioonide tegevuse vahel, eelkõige kalandus-, keskkonna- ja transpordivaldkonnas;

- (11) ergutama OECD-d töötama välja struktuuri integreeritud lähenemisviisiga seotud parimate tavade vahetamiseks;
- (12) töötama välja strateegiad kõikide asjaomaste ühiste vesikondade jaoks.

Komisjon kutsub nõukogu, Euroopa Parlamenti, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed ning Regioonide Komiteed üles kinnitama käesolevas komisjoni teatises esitatud eesmärged ja meetmeid ning toetama ja edendama selles esitatud lähenemisviisi.